

УДК 378.14

Н.Д. Очеретна
м. Київ, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-АГРАРІЇВ

Постановка проблеми. Інтенсивний розвиток засобів мультимедіа за останні кілька років та їх активне використання в навчальному процесі вже привели до деяких змін у системі освіти, що торкнулися не лише її структури, методології й технології процесу навчання, а й її стратегічної орієнтації. Нині актуалізується розробка підходів до використання дидактичного потенціалу засобів мультимедіа в розвитку особистості студента, розкриття його креативності, формування в нього здібностей до альтернативного мислення, підвищення якості навчання.

Профорієнтація суспільства на європейський простір, реформування сільського господарства на основі ринкових відносин, виникнення нового суб'єкта господарювання - власника засобів виробництва, перетворення землі в об'єкт продажу вносить кардинальні зміни в усі галузі української економіки, освіти, культури, людських відносин. Виникла нагальна потреба реформування одного зі стратегічних напрямів державотворення — освіти в цілому та професійної підготовки фахівців аграрної галузі зокрема.

Саме тому в процесі модернізації всіх рівнів освіти в Україні першорядною нині є проблема впровадження засобів мультимедіа в навчання, розробка особливих моделей і концепцій, нових підходів до формування професійно-комунікативної компетентності студентів, що припускає оволодіння ними складними комунікативними вміннями й навичками, формування адекватних умінь у нових соціальних структурах, знання культурних норм і обмежень у спілкуванні, орієнтація в комунікативних засобах, освоєння ролевого репертуару в межах даної професії.

Ефективне розв'язання вказаного завдання пов'язане з педагогічним обґрунтуванням кореляції кращих методів традиційного навчання й мультимедійних технологій, із формуванням дидактично доцільного інформаційного освітнього середовища, в якому провідне положення займає викладач — висококваліфікований фахівець, який володіє необхідними знаннями, вміннями

Аналіз останніх досліджень. Різні аспекти інформатизації навчального процесу розглянуті такими науковцями, як А. Андрєєв, В. Биков, Д. Богданова, І. Булах, Р. Гуревич, А. Гуржій, І. Захарова, М. Жалдак, М. Кастельс, В. Ключко, Г. Козлакова, А. Коломієць, В. Кухаренко, І. Мархель, Ж. Меншикова, Л. Морська, Є. Мухелашвілі, Є. Полат, І. Роберт, П. Сердюков, С. Сисоева, О. Співаковський, О. Спін, Ю. Триус, А. Хуторський, Ю. Шрейдер, Б. Шуневич та ін. Обґрунтовані цими науковцями загальні принципи й методологічні установки створюють базу для розкриття можливостей засобів мультимедіа у формуванні професійних знань студентів-аграріїв з іноземної мови. Проте науково-методично мало досліджені теоретичні основи інформаційно-комунікаційного навчання, дидактико-педагогічний зміст засобів мультимедіа розкритий недостатньо, у викладанні іноземних мов мало використовуються спеціалізовані педагогічні програмні засоби.

Формулювання цілей статті (постановка завдань). Інновації у сфері мультимедійних технологій ставлять нові непрості завдання. Вони торкаються педагогіки, методики, потреб забезпечення якості навчання, прав інтелектуальної власності, тощо.

Мета даної статті — дослідити особливості використання мультимедійних інформаційних технологій у процесі фахової підготовки студентів-аграріїв.

Виклад основного матеріалу. Інформаційні технології навчання вже важко уявити без технологій мультимедіа (від англійського терміну multimedia — багатокомпонентне середовище) — об'єднання кількох засобів подання інформації в одній комп'ютерній системі: тексту, звуку, графіки, мультиплікації, відео, ілюстрацій (зображень), просторового

моделювання. Інші форми мультимедіа, такі як подання інформації у вигляді слайдів і магнітного запису, інтерактивне відео та відеопродукція використовуються досить давно. Технологічний процес та розвиток комп'ютерної техніки зробили можливою одночасну презентацію інформації у вербальній та невербальній формах. Завдяки цьому учасники навчального процесу можуть опановувати складними системно-структурними явищами тієї чи іншої галузі знання у мультимедійному середовищі, що використовує можливості комп'ютерної анімації і спирається на внутрішню модальність конкретного індивіда. Саме такі персональні комп'ютери, здатні працювати зі звуковою та відеоінформацією, маніпулювати нею для одержання спеціальних ефектів, синтезувати і відтворювати звуки та відеоінформацію, створювати всі види графічної інформації, включаючи анімаційні зображення, і поєднувати все це в єдиному поданні мультимедіа, складають матеріально-технічну основу лабораторії мультимедійних засобів навчання.

Мультимедійні технології, є на сьогоднішній день найбільш «модним» напрямом використання інформаційно-комп'ютерних технологій в сфері освіти.

Підвищення якості вищої освіти визначається використанням нових методів і засобів навчання. Активне навчання потребує залучення студентів у навчальний процес. Широке застосування мультимедійних технологій здатне різко підвищити ефективність активних методів навчання для всіх форм організації навчального процесу: на етапі самостійної підготовки студентів, на лекціях, на семінарських, практичних та лабораторних заняттях.

Мультимедійні засоби навчання іноземної мови у процесі фахової підготовки студентів-аграріїв можуть вдосконалити й урізноманітнити діяльність викладача, тим самим підвищуючи продуктивність праці студентів. Як відомо, людина, при вивченні іноземної мови, запам'ятовує двадцять відсотків відео інформації, тридцять відсотків аудіо інформації. Якщо ж поєднати те, що вони бачать, чують і роблять одночасно, то продуктивність запам'ятовування становить вісімдесят відсотків інформації. Крім того, використання мультимедійних технологій у процесі навчання іноземної мови дозволяє більш широко і повноцінно розкрити творчий потенціал кожного окремо взятого студента.

Мультимедійні засоби в процесі викладання іноземної мови у вищій школі можуть охоплювати електронні підручники, самостійно підготовлений викладачем матеріал, презентацію інформації за допомогою програми Power Point, відеометод, електронну пошту, рольові ігри, електронні інтерактивні дошки та ін.

Електронні підручники дають можливість знаходити індивідуальний підхід до студентів, підвищити мотивацію до вивчення іноземної мови, при цьому студенти стають суб'єктами навчання. Також до переваг електронних підручників можна віднести: наочність подачі матеріалу, можливість коригування підручника та адаптація його до рівня і вимог дисципліни, самоконтроль проходження матеріалу, зворотній зв'язок, простота в застосуванні.

Відеометод являє собою високоефективну можливість подачі інформації, оскільки основною його перевагою є наочність інформації, яка є більш доступною для сприйняття, легше і швидше засвоюється.

Електронна пошта є одним з допоміжних методів функції контролю, а також додатковим методом спілкування. Студенти мають можливість уточнити інформацію або вирішити питання, що виникли в не аудиторний час, тим самим більш якісно підготувавши домашнє завдання і виконавши всі вимоги викладача.

Використання рольових ігор дає можливість учасникам спілкуватися один з одним, граючи певну роль. Студенти повинні знайти інформацію, необхідну для ролі та гри, тим самим студенти виявляють самостійність у пошуку та підборі необхідної та цікавої інформації англійською мовою.

Електронні інтерактивні дошки є найбільш універсальним засобом навчання. Електронні інтерактивні дошки — це ефективний спосіб впровадження електронного змісту навчального матеріалу та мультимедійних матеріалів у навчальний процес. За допомогою електронних інтерактивних дошок досліджуваний матеріал подається в повному обсязі, матеріал чітко

вимальовується на екрані інтерактивної дошки і націлює кожного студента до активної плідної діяльності.

Інноваційні засоби викладання іноземної мови у вищій школі дають можливість удосконалити методи подачі граматичної та лексичної інформації, практики монологічного і діалогічного говоріння, навчання письма та відпрацювання вимови, постійно поповнювати словниковий запас студентів.

Мультимедійні технології допомагають викладачеві іноземної мови коригувати навчальний процес, враховуючи інтереси і можливості окремих студентів, допомагають реалізувати особистісно-орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію і диференціацію навчання.

Для успішного впровадження мультимедійних технологій у процес викладання іноземної мови у процесі фахової підготовки студентів-аграріїв вимагається наявність таких необхідних компонентів як програмні засоби (мультимедійні диски, презентації, відео-, аудіо-ролики, ресурси мережі Інтернет), а також обладнання (ПК, аудіо-, відео- апаратура, мультимедійний проектор, інтерактивна дошка).

Так, на занятті з іноземної мови, маючи відеосупровід пропонованого матеріалу, студенти мають можливість ознайомитися з соціокультурними реаліями країни, мова якої вивчається, спостерігати за мімікою, жестами, навколишнім оточенням носіїв мови, що вивчається.

Викладання іноземної мови у процесі фахової підготовки студентів-аграріїв з використанням мультимедійних технологій дає можливість зробити перехід від пасивної подачі матеріалу до активного способу реалізації освітньої діяльності, в якому студент стає не тільки центральним об'єктом процесу, а й активним його учасником. В цьому випадку мультимедійні технології не повинні ставати центром процесу навчання, а нести допоміжний, пізнавальний характер, а також допоміжним засобом активізації уваги. Таким чином, активізується сам освітній процес за рахунок збільшення наочності пропонованого матеріалу, відбувається більш плідна інтерактивна взаємодія.

Мультимедійні технології у процесі викладання іноземної мови у вищій школі застосовуються: *при подачі нового матеріалу* (мультимедійні технології дозволяють ілюструвати новий (як граматичний, так і лексичний) матеріал різноманітними наочними і більш пізнавальними засобами); *при закріпленні матеріалу* (при використанні електронної дошки або презентації в Power Point студенти бачать пройдений матеріал в цілісній структурній формі); *як засіб емоційного розвантаження* (все заняття не можливо базувати на матеріалі підготовленому за допомогою мультимедійних технологій. В цьому випадку вони виступають як додатковий інструмент, що знімає втому і напруження через зміну виду діяльності.); *при перевірці знань*.

За допомогою комп'ютерної програми Power Point можливо розробити нескінченну кількість лексичних вправ на засвоєння кожної теми. Наприклад, запропонувати варіанти перекладу словосполучення. Якщо студенти не впевнені в перекладі хоча б одного зі словосполучень, то вони можуть навіть почати дискусію. Це, звісно, можна зробити і без мультимедійних технологій, але вони сприяють візуалізації та структурності вправ, а це, в свою чергу, підвищує мотивацію та зацікавленість студентів.

З іншого боку, вже ознайомившись з новою лексичною темою, а головне засвоївши нову лексику, студенти можуть переходити до більш широкого спектру лексичних завдань: діалогічного мовлення. Викладачі, засвоюючи та впроваджуючи мультимедійні технології можуть ускладнювати завдання не лише для студентів, але й вдосконалюючись самостійно, використовувати більш складні аспекти та можливості інноваційних мультимедійних технологій у викладанні іноземної мови.

Електронні джерела, в тому числі INTERNET, нині відкривають доступ до необмеженої кількості автентичної професійно орієнтованої інформації іноземною мовою, що підтверджує правомірність розгляду читання текстів за фахом як одному з найважливіших завдань навчання іноземної мови у ВНЗ. Засоби мультимедіа використовують відмінні від звичайної книги способи кодування і декодування інформації та відповідно інші схеми розуміння, більшою

мірою орієнтовані на зорові образи, форму і колір. Розробка і використання електронних навчальних матеріалів є адекватною відповіддю на вимогу часу «навчати інакше». Тим часом, проблема розроблення та використання вузькоспрямованих педагогічних програмних засобів, що мають на меті формування професійно-комунікативної компетентності в читанні традиційних друкованих і електронних текстових матеріалів, залишається невирішеною.

Висновки. Використання мультимедійних технологій у викладанні іноземної мови у процесі фахової підготовки студентів-аграріїв дало можливість знайти нові підходи до розробки навчальних матеріалів. Впровадження мультимедійних технологій дає можливість розвивати і реалізовувати педагогічні, методичні, дидактичні та психологічні принципи, дозволяє поліпшити якість навчання, розвинути пізнавальну активність студента, його самостійність у вивченні, пошуку, підборі та обробці інформації. Використання мультимедійних технологій сприяє розвитку у студентів продуктивного мислення та звільняє час на занятті для забезпечення більш повної диференціалізації та індивідуалізації процесу навчання.

Мультимедійні засоби навчання є перспективним і високоефективним інструментом, що дозволяє викладати інформацію у більшому об'ємі, ніж традиційні джерела інформації і в тій послідовності, яка відповідає логіці пізнання і рівню сприйняття кожного студента, підняти процес навчання на якісно новий рівень.

Література:

1. Абадашев Б.В., Сітшаєва З.З. Використовування об'єктної методики комп'ютерного конструювання в навчанні майбутніх інженерів / Б.В. Абадашев, З.З. Сітшаєва // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, досвід, проблеми: Зб. наук. пр. / Редкол: І.А. Зязюн (голова) та ін. — К., Вінниця: ДОВ Вінниця, 2006. — Вип. 11. — С. 184-190.
2. Коношевська О.Л. Методика використання мультимедійного програмного забезпечення індивідуалізації самостійної роботи студентів / О.Л.Коношевська // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, досвід, проблеми: Зб. наук. пр. / Редкол: І.А. Зязюн (голова) та ін. — К., Вінниця: ДОВ Вінниця, 2006. — Вип. 12. — С. 315-323.
3. Петрович С.Д. Використання графічно-орієнтованого комп'ютерного програмного забезпечення в процесі фахової підготовки молодших спеціалістів / С.Д.Петрович // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, досвід, проблеми: Зб. наук. пр. / Редкол: І.А. Зязюн (голова) та ін. — К., Вінниця: ДОВ Вінниця, 2006. — Вип. 11. — С. 342-347.
4. Потемкин А. Инженерная графика. Просто и доступно / А.Потемкин. — М.: Лори, 2000. — 492 с.
5. Розин В. Визуальное восприятие в современной культуре / В.Розин // Alma mater. — 1998. — №7. — С. 40-43.
6. Федорчук І.І., Шилов А.В., Франчук Л.С., Наливайко С.В. Створення електронного посібника / І.І.Федорчук, А.В.Шилов, Л.С.Франчук, С.В.Наливайко // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, досвід, проблеми: Зб. наук. пр. / Редкол: І.А. Зязюн (голова) та ін. — К., Вінниця: ДОВ Вінниця, 2006. — Вип. 11. — С. 399-403.

У статті розглянуто проблему застосування мультимедійних технологій у процесі фахової підготовки студентів-аграріїв. Доведено, що використання мультимедійних технологій дозволяє поліпшити якість навчання, розвинути пізнавальну активність студента, його самостійність у вивченні, пошуку, підборі та обробці інформації. Використання мультимедійних технологій сприяє інтенсифікації навчання, підвищенню мотивації, активізує процес навчання у вищій школі.

Ключові слова: мультимедійні технології, фахова підготовка, активізація, вища школа, студент-аграрій.

В статье рассмотрена проблема мультимедийных технологий в процессе профессиональной подготовки студентов-аграриев. Доказано, что использование мультимедийных технологий позволяет улучшить качество обучения, развить познавательную активность студента, его самостоятельность в изучении, поиске, подборе и обработке информации. Использование мультимедийных технологий способствует интенсификации обучения, повышению мотивации, активизирует процесс обучения в высшей школе.

Ключевые слова: мультимедийные технологии, профессиональная подготовка, активизация, высшая школа, студент-аграрий.

The usage of multimedia facilities in the educational process is the one of the directions to improve the system of education; it is actively instrumental in the improvement of quality of all systems of higher education.

Keywords: multimedia technologies, professional training, activation, high school, student agrarian.